

På grund häraf får jag vördsammast föreslå,

att, med upphäfvande af 1681 års författning, församlingarne må lemnas öppen rätt att bestämma klockarens aflöning.“

Som denna min motion icke blef af Lag-Utskottet, dit den remitterades, vid 1871 års riksdag till behandling företagen och de skäl, som då föranledde dess väckande, heldre ökats än minskats, i ty att klockarnes aflöningar, i synnerhet inom de förr nämnda länen, med hvarje år stiga till den grad, att klockaren inom den ena församlingen åtnjuter vida större lön, än pastor i ett medelmåttigt pastorat, får jag anhålla, att densamma nu äfven blifver till bemälda Utskott remitterad.

Stockholm den 23 Januari 1872.

P. Jonsson.

N:o 15.

Af Herr Per Jonsson från Westerbottens län: Om ändring i 11 § af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 angående kommunalstämma på landet.

Ända från första stunden 1862 års Kommunalförfattning började träda i verket, har nästan öfver allt i landet försports rättmätiga klagomål öfver den röstberäkningsgrund, som inom kommunerna tillämpas. Den sjelfstyrelse, man derigenom velat lägga i kommunens hand, har i stället blifvit underkastad en tryckning, som på många orter helt och hållet qväft det kommunala lifvet, med ett ord gifvit den stora mängden af folket leda för deltagande i kommunalstämmorna.

Och huru kan det vara annorlunda? Inom de flesta kommuner finnas verk och inrättningar, inom alla några få personer, som med sitt fyrktal kunna öfverrösta hela den öfriga kommunen.

Inom representationen hafva äfven höjt sig röster mot denna orimliga röstberäkning. Redan vid 1865 års riksdag väcktes flera förslag om ändringar i den då så nya lagen. Man hade redan nu funnit att dels lika rösträtt, dels ett maximum och graderade skalor borde i kommunala frågor tillämpas. Sedermera hafva under hvarje riksdag en mängd motioner blifvit väckta, äsyftande en rimligare kommunal röstberäkningsgrund. Häröfver må man icke heller falla i förundran. Man tänke sig blott en kommun, bestående af flera hundra hemmansägare, öfverröstade af allenast en till exempel sågverksegare, möjligen någon gång med biträde af en och annan embets- och tjänsteman. Den stora massan af folket har derföre icke ansett mödan värdt att besöka dessa, att jag så må säga, *herrestämmor*; och följden har blifvit, att ett litet koteri, understundom en enskild person, dikterat besluten, utsett de personer, som ega sköta kommunens angelägenheter, förvalta dess kassor, såsom elektoror deltaga i riksdagsmannaval, taxerings- och pröfningskomitéer med mera. Med ett ord, penningemannen kan, äfven om hans förmögenhet stödjer sig på det oförskändaste vinglerisystem, utträtta allt, den idoge och redlige arbetaren intet vid afgörandet af kommunalfrågor.

För min del kan jag icke fatta orsaken dertill, att man motsatt sig en mera rimlig röstberäkning äfven för landet, då städerna redan deraf kommit i åtnjutande. Den *rike* och *bildade, hederlige* mannen vinner nog förtroende inom landskommunerna lika väl som den mindre bemedlade hemmansägaren. Denne sistnämnde inser noggsamt, att den större förmågan ligger hos den förre, och man får aldrig erfara att den, som gjort sig förtjent af folkets förtroende, numera blir förbigången vid tillsättande af förtroendeposter inom kommunerna. lika litet som vid valen till det ännu viktigare kallet af riksdagsman.

Man har invändt, att på många håll vallängderna icke behöfva framkomma vid kommunalstämmorna på landet och att allt således vore i ty fall väl bestäldt, men man har härvid förbisett, att på ännu flera håll måste dessa längder anlitas och att de på alla håll *kunna* anlitas, om någon så fordrar.

Jag vill gerna medgifva, att dessa längder må anlitas vid fråga om utdebitering af kommunalutskylderna, dock icke till den utsträckning, som nu eger rum, hvarigenom kan hända och äfven händt, att den rike lägger allt för tunga bördor på den mindre bemedlades skuldror. Det synes vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, att ingen, vid sådana frågors afgörande, må ega större rösträtt, än som motsvarar en tjugonedel af hela kommunens röstetal, dock högst 600 röster.

Vid allmänna val åter anser jag billigast och rättvisast vara, att omröstningen sker per kapita och icke per kassakistor, ty genom det sednare omröst-

ningssättet nedsätter man ganska ofta den bildade, kunskapsrike och redlige mannen under den ofta okunnige och oerfarne penningkarlen. Erfarenheten har visat, att, till följd af nu gällande röstgrund, personer, som minst förtjänat folkets förtroende, blifvit valde till allmänna värf. Skulle åter omröstningen få verkställas per kapita, kan man vara förvissad, att i de aldra flesta fall allenast de mest förtjente blifva valde; och jag inser icke att någon orättvisa derigenom begås mot vare sig penningemannen eller embetsmannen, ty, såsom jag förut nämnt, är denne *bildad och hederlig*, blir han nog uppsökt af det allmänna förtroendet.

På grund af hvad jag haft äran anföra får jag värdsamt föreslå, det Riksdagen måtte för sin del besluta, att 11 § i Kongl. förordningen om kommunalstämma på landet, den 21 Mars 1862, måtte erhålla följande lydelse: Vid frågor om uppdebitering af kommunalutskylder beräknas röstvärdet efter det hvar och en åsatta fyrktal; dock må ej någon utöfva rösträtt för större antal röster, än som motsvarar en tjugonedel af kommunens hela röstetal enligt röstlängden, men i intet fall för mera än 600 röster. Vid allmänna val röstes per kapita.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 22 Januari 1872.

P. Jonsson.